https://doi.org/10.26565/2074-8167-2024-54-08
УДК 373.014.6:005.6

Юрій Віталійович Ямполь
аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана
Огієнка 32301, Хмельницька обл., м. Кам'янець-Подільський, вул. Огієнка, 61
m1b14.yampol@kpnu.edu.ua https://orcid.org/0000-0003-1749-859X

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ УЧИТЕЛІВ У СФЕРІ МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У статті розглянуто методи формування знань та навичок учителів щодо менеджменту якості освіти, такі як навчання, практичні інструменти та ресурси. Також висвітлені виклики, з якими стикаються вчителі у процесі вдосконалення своєї компетентності, та перспективи підвищення якості освіти через їхню участь у менеджменті якості.

У статті розглядається важливість формування компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти в контексті сучасної загальної середньої освіти. У світлі постійної прагнення до підвищення якості освіти, ключовим стає розвиток вчителів як професіоналів, здатних ефективно управляти навчальними процесами та покращувати їх якість.

Цільова аудиторія даної статті - педагогічні працівники, адміністрація шкіл, а також дослідники в галузі освіти, які зацікавлені у покращенні професійної компетентності вчителів та удосконаленні якості освітнього процесу.

Висвітлення проблеми включає у себе аналіз того, чому багато вчителів не мають достатніх знань та навичок у сфері менеджменту якості. Це може бути пов'язано зі змінними вимогами до освіти, нестачею підходящих навчальних ресурсів, а також недостатньою увагою до цієї проблеми в системі підвищення кваліфікації вчителів.

Автор статті розглядає різноманітні підходи до формування компетенцій учителів, включаючи тренінги, семінари, онлайн-курси та практичні роботи. Вони також аналізують важливість впровадження системи постійного професійного розвитку для підтримки вчителів у їхній постійній прагненні до удосконалення.

У статті висвітлюються також перешкоди, з якими стикаються вчителі при намаганні покращити свої навички у менеджменті якості, включаючи нестачу часу, ресурсів та підтримки зі сторони адміністрації.

Також проаналізовано опитування на десять запитань, які спрямовані на отримання інформації про різні аспекти компетентності вчителів у сфері менеджменту якості освіти, що дозволяє зробити об'єктивну оцінку їхніх знань та навичок.

Стаття вказує на перспективи підвищення якості освіти через активну участь вчителів у менеджменті якості. Автор робить висновок, що інвестування у формування таких компетенцій може сприяти досягненню кращих результатів навчання та забезпечити стале покращення якості освіти.

Ця стаття може служити корисним джерелом інформації для педагогічних працівників, адміністрації шкіл, а також для тих, хто зацікавлений у покращенні якості освіти через підвищення компетентності вчителів у менеджменті якості.

Ключові слова: *менеджмент освіти, підвищення якості освіти, навчання педагогів.*

Як цитувати: Ямполь Ю. В. Розвиток компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти: виклики та перспективи. *Наукові записки кафедри педагогіки.* 2024. № 54. С. 87-97. https://doi.org/10.26565/2074-8167-2024-54-08

In cites: Yampol, Yu. V. (2024). Development of teachers' competencies in the field of quality management in education: challenges and perspectives. *Scientific notes of the pedagogical department*. №54. 87-97. https://doi.org/10.26565/2074-8167-2024-54-08 [in Ukrainian].

© Ю. В. Ямполь, 2024

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0.

Постановка проблеми. У сфері освіти якість стає однією з ключових проблем національного та глобального рівня. З плином часу освітні процеси постійно змінюються, тому зростає потреба не лише у передачі знань, але й у впровадженні принципів якісного управління. Однак, однією з основних проблем у цьому контексті є компетентність вчителів у сфері менеджменту якості. Чимало вчителів не мають необхідних знань і навичок у цій області, що ускладнює ефективну реалізацію якісної освіти.

Проблема полягає у тому, що багато вчителів не отримали належної підготовки для розуміння та впровадження принципів якісного управління в освітньому процесі. Вони можуть володіти високим рівнем знань у своїй предметній галузі та методиках навчання, але часто зіштовхуються з труднощами у використанні принципів менеджменту якості в класі та в школі.

Однією з основних проблем є динаміка освітніх систем у всьому світі. З появою нових методик навчання, технологій та реформ у сфері освіти вчителі повинні адаптуватися та інтегрувати принципи менеджменту якості у свою роботу. Проте багато вчителів зіткнуться з труднощами у збереженні кроку з цими змінами та можуть не мати достатньої підтримки та ресурсів для покращення своїх компетенцій у цій області.

Крім того, часто відбувається розрив між теоретичними знаннями з менеджменту якості та їхнім практичним застосуванням в освітніх закладах. Вчителям можуть надавати навчання з питань менеджменту якості під час їхньої підготовки або професійного розвитку, але вони можуть зіштовхуватися з труднощами у перекладі цих знань у ефективну практику.

Ще однією серйозною проблемою є недостатній акцент на менеджмент якості у програмах підготовки вчителів та ініціативах щодо їхнього професійного розвитку. Хоча увага приділяється педагогічним методикам та методам викладання, часто відсутні питання, що стосуються якості освіти, постійного удосконалення та оцінювання практики.

Безумовно, на вчителів покладається велика відповідальність за результати своєї роботи. Вони повинні досягати високих академічних стандартів та враховувати різноманітні потреби своїх учнів. Без належної підготовки та підтримки у менеджменті якості вони можуть мати складнощі у виконанні цих вимог та забезпеченні сталої якості освіти.

Додатковою проблемою є відсутність стандартизованої системи менеджменту якості в освіті, що може призвести до неоднорідності між школами та класами. Без чітких керівних принципів та критеріїв вчителям може бути важко оцінювати та покращувати якість своєї роботи ефективно.

Проблема розвитку компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти має багатогранний характер. Вона охоплює питання недостатньої підготовки, підтримки, ресурсів, відповідальності та вирівнювання теорії з практикою. Вирішення цих проблем є ключовим для забезпечення того, щоб вчителі були здатні забезпечувати високу якість освіти та сприяти загальному покращенню освітніх результатів.

Метою цієї статті є розгляд процесу формування компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти, включаючи виклики та перспективи цього процесу.

Для досягнення поставленої мети були застосовані загальнотеоретичні (аналіз існуючих досліджень) та емпіричні (опитування за допомогою онлайн-опитувальника) методи дослідження.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз досліджень і публікацій показує, що проблема формування компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти викликає все більше зацікавлення серед вчених та педагогічних практиків. Багато досліджень зосереджуються на ідентифікації основних причин недостатньої компетентності вчителів у цій області, виявленні ефективних методів навчання та підвищення їхньої компетентності, а також оцінці впливу цих компетенцій на якість освіти.

Дослідження вчених Melnyk N., Maksymchuk B., Gurevych R., Kalenskyi A., Dovbnya S., Groshovenko O., & Filonenko L. [6] спрямоване на вивчення процесу створення та розвитку професійної підготовки дошкільних вчителів у країнах Західної Європи. Вони досліджують структуру та особливості навчальних програм, методи навчання, використання інноваційних підходів у професійній підготовці вчителів дошкільного закладу. Основна увага приділяється аналізу інфраструктури професійної підготовки, яка сприяє підвищенню якості освіти у дошкільних закладах.

Робота Venkat V.V., Khan S.R.K. [12] вивчає роль компетентності та середовища роботи на збереження працівників та їх психологічний аналіз. Вони досліджують, як ефективне навчання та освіта впливають на задоволеність

роботою, збереження кадрів та психологічний стан працівників.

Gani S. [3] розглядає прогнозування робочого виконання через проктивну особистість, формування робочих завдань та робочий залучення працівників.

Huang X., Sun M., Wang D. [4] досліджують роль професійного створення завдань у підвищенні креативності вчителів та підтримці викладання для творчих цілей.

Mitra M., Dopson S., Hoff T. [7] вивчають психологічні договори та активність в кар'єрному плануванні медичних працівників, щоб зрозуміти, як вони впливають на робочі практики та кар'єрний розвиток.

Sun B., Zhu F., Lin S., Sun J., Wu Y., Xiao W. [10] досліджують, як професійна ідентичність пов'язана з задоволенням вчителів від роботи через посередництво психологічного зміцнення та робочого залучення.

Qoyyimah U., Singh P., Exley B., Doherty C., Agustiawan Y. [8] вивчають професійну ідентичність та уявлення студентів про себе як вчителів мови англійською в ісламських школах, а також їх взаємозв'язок з психологічним зміцненням та робочим залученням.

Thai K.P., To A.T., Tran T.S., Hoang V.T., Ho T.T.H. [11] досліджують, як процес формування робочих завдань впливає на робоче залучення через сприйняття організаційної підтримки та автономії.

Chen Y., He H., Yang Y. [2] розглядають вплив соціальної підтримки на професійну ідентичність студентів в дошкільних відділеннях, їх психологічну адаптацію та почуття належності до школи.

Wang H., Klassen R.M. [13] вивчають довгострокові взаємозв'язки між корисністю для вчителів та наміром звільнення на прикладі персоналу в шкільних установах.

Karkouti I.M., Abu-Shawish R.K., Romanowski M.H. [5] досліджують розуміння вчителями соціальної та професійної підтримки, необхідної для впровадження змін у систему освіти Катару.

Виклад основного матеріалу. Формування компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти вимагає використання різноманітних методів і форм навчання. Ці методи та форми можуть бути спрямовані на забезпечення зрозуміння основних концепцій менеджменту якості, розвиток практичних навичок у впровадженні цих концепцій в освітню практику, а також на стимулювання мотивації до постійного саморозвитку та вдосконалення [12].

Один із методів навчання, що широко використовується, - це тренінги та семінари. Вони дозволяють вчителям отримати практичні навички у роботі з якістю освіти, обмінюватися досвідом та навчатися від кращих практиків у галузі. Такі тренінги можуть включати в себе розгляд конкретних методів управління якістю, аналіз кейсів, розв'язання проблемних ситуацій та практичні вправи [2].

Ще одним ефективним методом є онлайн-курси та вебінари. Вони дозволяють вчителям отримати доступ до актуальної інформації та ресурсів у будь-який зручний для них час. Онлайн-курси можуть включати в себе відео-лекції, тексти, тести та завдання для самостійної роботи, що сприяє гнучкості та індивідуалізації навчання.

Проведення майстер-класів та практичних занять є ще одним ефективним способом навчання. Вони дозволяють вчителям набути навичок у використанні різних інструментів та методів управління якістю, а також сприяють практичному застосуванню отриманої інформації.

Крім традиційних методів, також важливо використовувати інноваційні підходи до навчання, такі як ігрові технології, віртуальна реальність та інтерактивні симуляції. Ці методи стимулюють активну участь вчителів у процесі навчання, сприяють кращому засвоєнню матеріалу та підвищують мотивацію до саморозвитку [4].

Окрім різноманітних методів навчання, також важливо враховувати різні форми організації навчального процесу. Наприклад, групова робота дозволяє вчителям обмінюватися досвідом та взаємодіяти один з одним для досягнення спільних цілей. Конференції та колективні обговорення можуть стати платформою для обміну ідеями та розвитку креативних підходів до управління якістю в освіті [13].

Необхідно також враховувати індивідуальні потреби та інтереси вчителів у процесі навчання. Різні підходи до навчання та різноманітність представлених матеріалів дозволяють вчителям вибирати ті методи та форми, які найбільше відповідають їхнім потребам та сприяють їхньому професійному зростанню [6].

Підвищення компетентності учителів у сфері менеджменту якості освіти вимагає доступу до різноманітних практичних інструментів та ресурсів. Ці інструменти допомагають вчителям не лише засвоїти теоретичні знання, але й успішно застосовувати їх у практиці.

Табл. 1

Ресурси для підвищення менеджменту якості освіти

Table 1

Resources for enhancing education quality management

Тип ресурсу	Опис
Навчальні курси та програми	Спеціалізовані курси та програми, спрямовані на підвищення компетентності учителів у питаннях якості освіти.
Онлайн-ресурси	Вебінари, відео-лекції, статті, блоги, сайти професійних організацій, університетів та міжнародних агентств, присвячені якості освіти та управлінню нею.
Електронні ресурси та бази даних	Спеціалізовані електронні ресурси та бази даних з матеріалами про якість освіти та управління нею.
Методичні посібники та навчальні матеріали	Методичні посібники, навчальні матеріали та моделі для вчителів, які розроблені для вивчення якості освіти та управління нею.
Мережа професійних контактів	Конференції, семінари, форуми, соціальні мережі, які дозволяють вчителям обмінюватися досвідом та навчатися від колег з інших закладів освіти.
Самоосвіта та самодослідження	Читання літератури, аналіз власної практики, використання інструментів оцінки якості та постійне підвищення своєї професійної компетентності.
Консультації та підтримка від експертів	Консультації внутрішніх та зовнішніх експертів з управління якістю в освіті для отримання консультацій та підтримки.

Для розкриття теми нашого дослідження, нами були створено опитувальник, який усі бажаючі вчителі могли пройти у період з лютого 2024 року по квітень 2024 року.

Підбір питань у тесті був здійснений з урахуванням кількох основних критеріїв, що дозволяють оцінити рівень знань та практичний досвід вчителів у сфері менеджменту якості освіти. Кожне питання має свою мету та спрямоване на визначення певних аспектів компетентності:

Оцінка рівня знань. Перше питання дозволяє вчителям оцінити свій рівень знань щодо основних концепцій менеджменту якості освіти.

Досвід участі у навчанні. Це питання допомагає виявити, чи мають вчителі досвід участі у тренінгах або курсах з питань менеджменту якості освіти.

Частота оновлення знань. Питання про частоту оновлення знань дозволяє з'ясувати, наскільки вчителі активно займаються самонавчанням у даній галузі.

Джерела інформації. Це питання визначає, з яких джерел вчителі зазвичай отримують інформацію про менеджмент якості освіти.

Практичне застосування знань. Частота використання засобів управління якістю в практиці дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно вчителі використовують отримані знання.

Рівень впровадження концепцій. Це питання допомагає визначити, наскільки широко застосовуються знання з менеджменту якості в конкретному навчальному закладі.

Можливість консультуватися. Це питання вказує на доступність ресурсів та підтримки для вчителів у вирішенні питань управління якістю освіти.

Використання результатів оцінки. Питання про використання результатів внутрішньої оцінки якості дозволяє з'ясувати, наскільки систематично вчителі використовують засоби оцінки для покращення своєї практики.

Мотивація до саморозвитку. Це питання допомагає зрозуміти, наскільки сильно мотивовані вчителі до вдосконалення своїх знань та навичок.

Прагнення до вдосконалення. Це питання підкреслює готовність вчителів до саморозвитку і підвищення своєї компетентності у даній області.

Кожне питання спрямоване на отримання інформації про різні аспекти компетентності вчителів у сфері менеджменту якості освіти, що дозволяє зробити об'єктивну оцінку їхніх знань та навичок.

За результатами опитування на перше запитання (Рис. 1), найбільша частка відповідей припадає на рівень «Відмінно» (25%), що свідчить про те, що більшість учасників опи-

Рис. 1. *Розподіл відповідей на питання «Як ви оцінюєте свій рівень знань щодо основних концепцій менеджменту якості освіти?»*
Fig. 1. *Distribution of answers to the question «How do you assess your level of knowledge regarding the fundamental concepts of education quality management?»*

Рис. 2. *Розподіл відповідей на питання «Чи маєте ви досвід участі у тренінгах або курсах з питань менеджменту якості освіти?»*
Fig. 2. *Distribution of answers to the question «Do you have experience participating in training or courses on education quality management?»*

тування вважають свій рівень знань щодо основних концепцій менеджменту якості освіти дуже високим. Далі йдуть відповіді «Добре» (24%) та «Задовільно» (20%), що також свідчить про відносно високий рівень компетентності у даній області. Однак, 15% відповідей на рівень «Погано» вказує на наявність групи учасників, які вважають свої знання не настільки достатніми.

За результатами опитування на друге питання (Рис. 2) бачимо, що лише 30% учасників мають досвід участі у тренінгах або курсах з питань менеджменту якості освіти, що може вказувати на потребу в організації додаткових навчальних заходів для підвищення рівня компетентності вчителів у цій області. Одночасно більшість учасників, а саме 70%, не мали такого досвіду, що може свідчити про потребу

Рис. 3. *Розподіл відповідей на питання «Як часто ви оновлюєте свої знання з питань управління якістю освіти?»*
Fig. 3. *Distribution of answers to the question «How often do you update your knowledge on education quality management?»*

Рис. 4. *Розподіл відповідей на питання «Які джерела інформації ви зазвичай використовуєте для оновлення своїх знань з цієї теми?»*
Fig. 4. *Distribution of answers to the question «What sources of information do you typically use to update your knowledge on this topic?»*

у більш доступних та ефективних навчальних програмах з менеджменту якості освіти.

За результатами опитування на третє питання (Рис. 3) видно, що лише 6% учасників регулярно оновлюють свої знання з питань управління якістю освіти, 34% роблять це час від часу, тоді як найбільша частка, а саме 60%, оновлюють свої знання надто рідко. Це може свідчити про необхідність стимулювання більш частого самонавчання та підвищення свідомості щодо важливості постійного професійного розвитку в цій галузі.

За результатами четвертого питання (Рис. 4) видно, що найчастіше вчителі використовують методичні матеріали та посібники (30%), а також онлайн-курси та вебінари, а також семінари та тренінги (обидва - по 25%) для оновлення своїх знань з питань менеджменту якості освіти. Книги та наукові статті використовуються меншою мірою (20%). Це вказує на значення доступності різноманітних форматів навчальних матеріалів і на необхідність розширення доступу до навчальних ресурсів.

Відповіді на п'яте питання (Рис. 5) показують, що найбільша частка відповідей припадає на використання засобів управління якістю освіти «Час від часу» (42%), за яким слідують відповіді «Щодня» (28%) і «Дуже рідко» (30%). Це може вказувати на те, що хоча більшість вчителів час від часу використовують засоби управління якістю, проте меншість робить це на щоденній основі, що може вплинути на ефективність впровадження цих методів в практику.

За результатами опитування на питання «Як ви оцінюєте рівень впровадження концепцій якості освіти у вашій школі?» (Рис. 6) бачимо, що більшість учасників, а саме 86%, оцінюють рівень впровадження концепцій якості освіти у своїй школі як низький, тоді як лише 13% вважають його середнім, і лише 1% оцінюють його як високий. Це вказує на потребу вдосконалення системи управління якістю освіти та активного застосування сучасних підходів до підвищення якості навчального процесу.

За результатами відповідей на сьоме питання (Рис. 7) можна зазначити, що 26% учасників мають можливість консультуватися з колегами чи експертами щодо питань менеджменту якості освіти завжди, 33% - час від часу, тоді як 26% не мають такої можливості. Це свідчить про наявність деякої доступності до експертної підтримки у більшості випадків, але також про потребу в покращенні доступу до консультацій для частини учасників.

Відповіді респондкнтів на восьме питання показує, що лише 6% респондентів регулярно використовують результати внутрішньої оцінки якості освіти для покращення навчального процесу. Ще 6% роблять це рідко. Більшість, 88% респондентів, не використовують результати внутрішньої оцінки взага-

Рис. 5. *Розподіл відповідей на питання «Які джерела інформації ви зазвичай використовуєте для оновлення своїх знань з цієї теми?»*
Fig. 5. *Distribution of answers to the question «What sources of information do you typically use to update your knowledge on this topic?»*

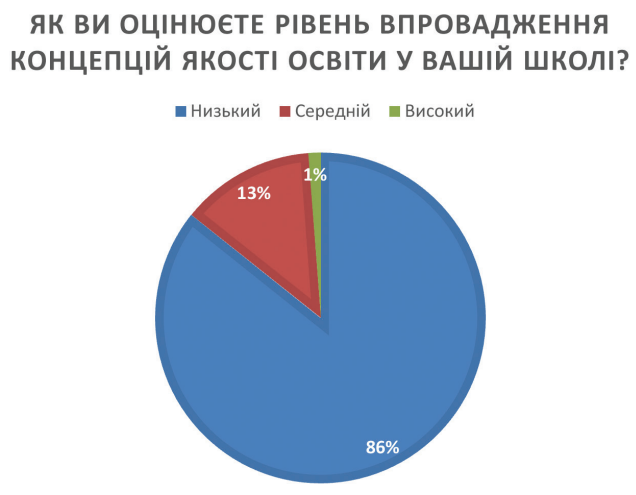

Рис. 6. *Розподіл відповідей на питання «Як ви оцінюєте рівень впровадження концепцій якості освіти у вашій школі?»*
Fig. 6. *Distribution of answers to the question «What sources of information do you typically use to update your knowledge on this topic?»*

Рис. 7. *Розподіл відповідей на питання «Чи маєте ви можливість консультуватися з колегами чи експертами щодо питань менеджменту якості освіти?»*

Fig. 7. *Distribution of answers to the question «What sources of information do you typically use to update your knowledge on this topic?»*

Рис. 8. *Розподіл відповідей на питання «Чи використовуєте ви результати внутрішньої оцінки якості освіти для покращення навчального процесу?»*

Fig. 8. *Distribution of answers to the question «What sources of information do you typically use to update your knowledge on this topic?»*

лі. Це вказує на серйозну потребу в підвищенні усвідомлення важливості використання внутрішніх оцінок якості освіти та розробку стратегій для активного впровадження цих результатів у практику.

Відповіді на запитання «Як ви оцінюєте свою мотивацію до постійного саморозвитку в галузі менеджменту якості освіти?» показує, що більшість респондентів (65%) оцінюють свою мотивацію до постійного саморозвитку в галузі менеджменту якості освіти як високу, що є позитивним показником і свідчить про загальну готовність до професійного зростання. 29% оцінюють свою мотивацію як середню, а 6% вказують на низький рівень мотивації. Це вказує на важливість підтримки та стимулювання мотивації серед педагогів, щоб забезпечити постійне вдосконалення їхніх компетенцій у сфері управління якістю освіти.

Рис. 9. *Розподіл відповідей на питання «Як ви оцінюєте свою мотивацію до постійного саморозвитку в галузі менеджменту якості освіти?»*

Fig. 9. *Distribution of answers to the question «How do you assess your motivation for continuous self-development in the field of quality education management?»*

Рис. 10. *Розподіл відповідей на питання «Чи є у вас прагнення вдосконалювати свої навички управління якістю освіти?»*

Fig. 10. *Distribution of answers to the question «Do you have a desire to improve your skills in quality education management?»*

У відповідях на останнє запитання, бачимо, що більшість респондентів (93%) мають прагнення вдосконалювати свої навички управління якістю освіти, що свідчить про високу зацікавленість і готовність до професійного розвитку в цій сфері. Лише 7% респондентів не мають такого прагнення, що вказує на можливі бар'єри або відсутність мотивації, які потрібно враховувати при розробці програм підвищення кваліфікації.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна зробити кілька важливих висновків, що стосуються стану та перспектив розвитку компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти. Основні висновки дослідження вказують на необхідність підвищення рівня знань і навичок педагогів у цьому напрямку, а також на потребу в систематичному оновленні знань та використанні сучасних методів і інструментів для управління якістю освіти.

Результати опитування показали, що значна частина учителів оцінюють свої знання щодо основних концепцій менеджменту якості освіти як недостатні. Більшість респондентів не мають досвіду участі у тренінгах або курсах з цього питання, що свідчить про недостатнє забезпечення можливостями для професійного розвитку. Крім того, значна частина учителів оновлює свої знання з питань управління якістю освіти лише час від часу або дуже рідко, що може бути пов'язано з браком доступу до відповідних ресурсів або недостатньою мотивацією.

Важливим є те, що вчителі використовують різні джерела інформації для оновлення своїх знань, зокрема методичні матеріали та посібники, онлайн-курси, вебінари, семінари та тренінги. Проте більшість респондентів використовують засоби управління якістю освіти лише час від часу, що може впливати на загальну ефективність освітнього процесу. Більшість вчителів вважають, що рівень впровадження концепцій якості освіти у їхніх школах є низьким, що підкреслює потребу у системних змінах та підтримці з боку адміністрації та освітніх організацій.

Позитивним є те, що більшість учителів мають високу мотивацію до постійного саморозвитку в галузі менеджменту якості освіти та прагнення вдосконалювати свої навички управління якістю освіти. Більшість респондентів також мають можливість консультуватися з колегами чи експертами з питань менеджменту якості освіти, хоча деяка частина не має такої можливості, що підкреслює важливість створення середовища для обміну досвідом і підтримки.

З огляду на отримані результати, можна рекомендувати розробку і впровадження спеціалізованих навчальних програм та тренінгів з питань менеджменту якості освіти для підвищення кваліфікації вчителів. Необхідно забезпечити вчителів доступом до сучасних методичних матеріалів, онлайн-курсів, вебінарів та інших навчальних ресурсів. Важливо впроваджувати програми стимулювання та підтримки мотивації вчителів до постійного саморозвитку, а також розробити систему внутрішньої оцінки якості освіти, яка буде зрозумілою та доступною для вчителів.

Крім того, слід створити можливості для вчителів консультуватися з колегами та експертами, обмінюватися досвідом і кращими практиками. Підтримка адміністрації та освітніх організацій у впровадженні системних змін для підвищення якості освіти є також надзвичайно важливою. Навчання керівників шкіл методам управління якістю освіти, розвиток їх лідерських навичок і здатності підтримувати педагогічний колектив у процесі впровадження змін, а також регулярний моніторинг і оцінка впровадження програм підвищення кваліфікації та інших ініціатив з покращення якості освіти допоможуть створити сприятливі умови для розвитку компетенцій учителів у сфері менеджменту якості освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ямполь Ю. В., Косенюк Г. В., Жукова Г. В., & Булгакова Т. М. Розвиток комунікаційного простору закладу освіти: світовий досвід розвитку професійного спілкування в умовах цифровізації освітнього процесу. *Академічні візії,* 2023. 18. (електронне наукове фахове видання України категорії Б).
2. Chen Y., He, H., & Yang, Y. Effects of social support on professional identity of secondary vocational students major in preschool nursery teacher program: a chain mediating model of psychological adjustment and school belonging. *Sustainability.* 2023. 15, 5134. https://doi.org/10.3390/su15065134.

3. Gani S. Proactive personality, job crafting and work engagement: progenitors of work performance. Rev. Contemp, Sci. Acad. Stud., 2022. 2, 7. https://doi.org/10.55454/rcsas.2.9.2022.007.
4. Huang X., Sun M., & Wang D. Work harder and smarter: the critical role of teachers' job crafting in promoting teaching for creativity. Teach. Teach. Educ., 2022. 116, 103758. https://doi.org/10.1016/j.tate.2022.103758.
5. Karkouti I.M., Abu-Shawish R.K., & Romanowski M.H. Teachers' understandings of the social and professional support needed to implement change in Qatar. Heliyon, 2022. 8, e08818. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e08818.
6. Melnyk N., Maksymchuk B., Gurevych R., Kalenskyi A., Dovbnya, S., Groshovenko O., & Filonenko L. The establishment and development of professional training for preschool teachers in Western European countries. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 2021. 13(1), 208-233. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2020.100365.
7. Mitra M., Dopson S., & Hoff T. Making do by getting real: psychological contract violations and proactive career agency among medical professionals. Health Care Manag. Rev., 2023. 48, 32–41. https://doi.org/10.1097/HMR.0000000000000347.
8. Qoyyimah U., Singh P., Exley, B., Doherty C., & Agustiawan Y. Professional identity and imagined student identity of EIL teachers in Islamic schools. J. Lang. Ident. Educ., 2023. 22, 121–136. https://doi.org/10.1080/15348458.2020.1833726.
9. Shkerina T. A., et al. Teacher's professional competence: new challenges, realities and prospects. *European Proceedings of Social and Behavioural Sciences.* 2020. https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.10.03.118
10. Sun B., Zhu F., Lin S., Sun J., Wu Y., & Xiao W. How is professional identity associated with teacher career satisfaction? A cross-sectional design to test the multiple mediating roles of psychological empowerment and work engagement. *Int. J. Environ. Res. Publ. Health*, 2022. 19, 1–14. https://doi.org/10.3390/ijerph19159009.
11. Thai K.P., To A.T., Tran T.S., Hoang V.T., & Ho T.T.H. How job crafting transmits the impact of perceived organizational support and autonomy on work engagement. TEM J., 2023. 12, 316–323. https://doi.org/10.18421/TEM121-40.
12. Venkat V.V., & Khan S.R.K. Role of competency environment based empirical study and education on employees retention and psychological analysis. *Int. J. Early Child. Spec. Educ.,* 2022. 14, 841–850. https://doi.org/10.9756/INT-JECSE/V14I1.221098.
13. Wang H., & Klassen R.M. Longitudinal relationships between teachers' utility values and quitting intentions: a person-organization fit perspective. Teach. Teach. Educ., 2023. 127, 104109. https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104109.
14. Yampol Y. V., & Polishchuk S. V. Conditions of the implementation of the scientific-methodical support of the professional-methodical development of teachers of the general secondary education institution. Publishing House "Baltija Publishing". 2023.
15. United Nations. Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. 2015. A/RES/70/1. Available online: https://sdgs.un.org/goals
16. Volkmann Christine, Karen E. Wilson, Steve Mariotti, Daniel Rabuzzi, Shai Vyakarnam, and A. Sepulveda. Educating the Next Wave of Entrepreneurs. Unlocking Entrepreneurial Capabilities to Meet the Global Challenges of the 21st Century. In A Report of the Global Education Initiative. Geneva: World Economic Forum. 2009. Available online: https://www.gvpartners.com/web/pdf/WEF_EE_Full_Report.pdf
17. Wach Krzysztof. Europeanisation of Entrepreneurship Education in Europe - Looking Back and Looking Forward. Horizons of Education 13: 2014. 11-31. Available online: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-issn-1643-9171-year-2014-volume-13-issue-26-article-oai_horyzonty_ignatianum_edu_pl_article_56
18. Walston Jill, Jeremy Redford, and Monica P. Bhatt. Workshop on Survey Methods in Education Research: Facilitator's Guide and Resources (REL 2017–214); Washington, DC: U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences, National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Regional Educational Laboratory Midwest. 2017. Available online: http://ies.ed.gov/ncee/edlabs
19. Welsh Dianne H. B., William L. Tullar, and Hamid Nemati. Entrepreneurship Education: Process, method or both? *Journal of Innovation and Knowledge* 1: 2016. 125–32.
20. Wilson Karen. Chapter 5: Entrepreneurship Education in Europe. In Entrepreneurship and Higher Education, 2008. Chapter 5. New York: OECD. Available online: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1392369

Стаття надійшла до редакції 19. 04. 2024
Стаття рекомендована до друку 21.05. 2024

Yurii Yampol
PhD Student at the Department of Pedagogy and Educational Management
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohiienko National University,
32301, Khmelnytskyi region, Kamianets-Podilskyi, Ohiienko Street, 61
m1b14.yampol@kpnu.edu.ua https://orcid.org/0000-0003-1749-859X

DEVELOPMENT OF TEACHER COMPETENCIES IN THE FIELD OF EDUCATION QUALITY MANAGEMENT: CHALLENGES AND PROSPECTS

The article examines the methods of developing teachers' knowledge and skills in education quality management, such as training, practical tools, and resources. It also highlights the challenges teachers face in improving their competencies and the prospects for enhancing education quality through their involvement in quality management. The importance of developing teachers' competencies in the field of education quality management is considered within the context of modern general secondary education. In light of the ongoing pursuit of improving education quality, the development of teachers as professionals capable of effectively managing educational processes and enhancing their quality becomes crucial.

The target audience of this article includes educational staff, school administration, and education researchers interested in improving teachers' professional competencies and enhancing the quality of the educational process. The problem analysis includes an examination of why many teachers lack sufficient knowledge and skills in quality management. This may be due to changing educational requirements, a lack of appropriate training resources, and insufficient attention to this issue within the teacher qualification improvement system.

The author of the article explores various approaches to developing teachers' competencies, including training sessions, seminars, online courses, and practical work. They also analyze the importance of implementing a continuous professional development system to support teachers in their ongoing quest for improvement. The article also highlights the obstacles teachers face in improving their quality management skills, including a lack of time, resources, and administrative support.

Additionally, a survey of ten questions aimed at gathering information on various aspects of teachers' competencies in quality management was analyzed, allowing for an objective assessment of their knowledge and skills. The article points to the prospects of enhancing education quality through active teacher participation in quality management. The author concludes that investing in the development of such competencies can lead to better educational outcomes and ensure sustainable improvement in education quality.

This article can serve as a valuable source of information for educational staff, school administration, and those interested in improving education quality through the enhancement of teachers' competencies in quality management.

Keywords: *education management, improving the quality of education, teacher training.*

REFERENCES

1. Yampol, Y. V., & Polishchuk, S. V. (2023). Conditions of the implementation of the scientific-methodical support of the professional-methodical development of teachers of the general secondary education institution. Publishing House "Baltija Publishing".
2. Chen, Y., He, H., & Yang, Y. (2023). Effects of social support on professional identity of secondary vocational students major in preschool nursery teacher program: a chain mediating model of psychological adjustment and school belonging. Sustainability, 15, 5134. https://doi.org/10.3390/su15065134.
3. Gani, S. (2022). Proactive personality, job crafting and work engagement: progenitors of work performance. Rev. Contemp, Sci. Acad. Stud., 2, 7. https://doi.org/10.55454/rcsas.2.9.2022.007.
4. Huang, X., Sun, M., & Wang, D. (2022). Work harder and smarter: the critical role of teachers' job crafting in promoting teaching for creativity. Teach. Teach. Educ., 116, 103758. https://doi.org/10.1016/j.tate.2022.103758.
5. Karkouti, I.M., Abu-Shawish, R.K., & Romanowski, M.H. (2022). Teachers' understandings of the social and professional support needed to implement change in Qatar. Heliyon, 8, e08818. https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e08818.
6. Melnyk, N., Maksymchuk, B., Gurevych, R., Kalenskyi, A., Dovbnya, S., Groshovenko, O., & Filonenko, L. (2021). The establishment and development of professional training for preschool teachers in Western European countries. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(1), 208-233. https://doi.org/10.1016/j.edurev.2020.100365.
7. Mitra, M., Dopson, S., & Hoff, T. (2023). Making do by getting real: psychological contract violations and proactive career agency among medical professionals. Health Care Manag. Rev., 48, 32–41. https://doi.org/10.1097/HMR.0000000000000347.

8. Qoyyimah, U., Singh, P., Exley, B., Doherty, C., & Agustiawan, Y. (2023). Professional identity and imagined student identity of EIL teachers in Islamic schools. J. Lang. Ident. Educ., 22, 121–136. https://doi.org/10.1080/15348458.2020.1833726.
9. Shkerina, T. A., et al. (2020). Teacher's professional competence: new challenges, realities and prospects. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences. https://doi.org/10.15405/epsbs.2020.10.03.118
10. Sun, B., Zhu, F., Lin, S., Sun, J., Wu, Y., & Xiao, W. (2022). How is professional identity associated with teacher career satisfaction? A cross-sectional design to test the multiple mediating roles of psychological empowerment and work engagement. Int. J. Environ. Res. Publ. Health, 19, 1–14. https://doi.org/10.3390/ijerph19159009.
11. Thai, K.P., To, A.T., Tran, T.S., Hoang, V.T., & Ho, T.T.H. (2023). How job crafting transmits the impact of perceived organizational support and autonomy on work engagement. TEM J., 12, 316–323. https://doi.org/10.18421/TEM121-40.
12. Venkat, V.V., & Khan, S.R.K. (2022). Role of competency environment based empirical study and education on employees retention and psychological analysis. Int. J. Early Child. Spec. Educ., 14, 841–850. https://doi.org/10.9756/INT-JECSE/V14I1.221098.
13. Wang, H., & Klassen, R.M. (2023). Longitudinal relationships between teachers' utility values and quitting intentions: a person-organization fit perspective. Teach. Teach. Educ., 127, 104109. https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104109.
14. Yampol, Y. V., Kosenyuk, G. V., Zhukova, G. V., & Bulgakova, T. M. (2023). Development of the communication space of an educational institution: the global experience of professional communication development in the conditions of digitalization of the educational process. Academic Visions, 18.
15. United Nations. (2015). Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development. A/RES/70/1. Available online: https://sdgs.un.org/goals
16. Volkmann, Christine, Karen E. Wilson, Steve Mariotti, Daniel Rabuzzi, Shai Vyakarnam, and A. Sepulveda. 2009. Educating the Next Wave of Entrepreneurs. Unlocking Entrepreneurial Capabilities to Meet the Global Challenges of the 21st Century. In A Report of the Global Education Initiative. Geneva: World Economic Forum. Available online: https://www.gvpartners.com/web/pdf/WEF_EE_Full_Report.pdf
17. Wach, Krzysztof. (2014). Europeanisation of Entrepreneurship Education in Europe—Looking Back and Looking Forward. Horizons of Education 13: 11–31. Available online: http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-issn-1643-9171-year-2014-volume-13-issue-26-article-oai_horyzonty_ignatianum_edu_pl_article_56
18. Walston, Jill, Jeremy Redford, and Monica P. Bhatt. (2017). Workshop on Survey Methods in Education Research: Facilitator's Guide and Resources (REL 2017–214); Washington, DC: U.S. Department of Education, Institute of Education Sciences, National Center for Education Evaluation and Regional Assistance, Regional Educational Laboratory Midwest. Available online: http://ies.ed.gov/ncee/edlabs
19. Welsh, Dianne H. B., William L. Tullar, and Hamid Nemati. (2016). Entrepreneurship Education: Process, method or both? Journal of Innovation and Knowledge 1: 125–32.
20. Wilson, Karen. (2008). Chapter 5: Entrepreneurship Education in Europe. In Entrepreneurship and Higher Education, Chapter 5. New York: OECD.Available online: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1392369

The article was received by the editors 19. 04. 2024
The article is recommended for printing 21.05. 2024